

Stockholm den 2 december 2022

R-2022/1793

Till Finansdepartementet

Fi2021/03629

Sveriges advokatsamfund har genom remiss den 2 september 2022 beretts tillfälle att avge yttrande över promemorian Skatteverket som behörig brottsbekämpande myndighet vid förenklat uppgiftsutbyte inom EU.

Sammanfattning

Advokatsamfundet har i huvudsak ingen erinran mot förslagen i promemorian, men önskar särskilt framhålla vikten av att upprätthålla och säkerställa skyddet för den personliga integriteten samt den enskildes rättssäkerhet i samband med att ytterligare en myndighet utses till behörig brottsbekämpande myndighet vid förenklat uppgiftsutbyte inom Europeiska unionen.

Förslaget

Rådets rambeslut 2006/960/RIF syftar till ett friare utbyte av befintlig information och befintliga underrättelser för genomförandet av brottsutredningar eller kriminalunderrättelseverksamhet. Rambeslutet har i svensk rätt genomförts genom förordningen (2008:1396) om förenklat uppgiftsutbyte mellan brottsbekämpande myndigheter i Europeiska unionen.

Behöriga svenska brottsbekämpande myndigheter är Polismyndigheten, Ekobrottsmyndigheten i den polisverksamhet som bedrivs vid myndigheten, Tullverket och Kustbevakningen. Enligt nu aktuell promemoria föreslås Skatteverket tillkomma

som behörig svensk brottsbekämpande myndighet. Som ett led i att Skatteverket blir behörig brottsbekämpande myndighet föreslås vidare vissa ändringar i lagen (2018:1696) om Skatteverkets behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område samt förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet.

Advokatsamfundet ser positivt på de utökade möjligheter som promemorians förslag bör föra med sig för att Skatteverket ska kunna bedriva en effektiv brottsbekämpande verksamhet inom prioriterade brott enligt rambeslutet, såsom bedrägeri- och förfalskningsbrott, penningtvätt och terrorfinansiering.

Beträffande promemorians olika förslag vill Advokatsamfundet särskilt framhålla följande.

Synpunkter

Som Advokatsamfundet framhållit i tidigare remissyttranden¹ behöver en avvägning göras mellan å ena sidan intresset för effektivitet i brottsbekämpande verksamhet och å andra sidan hänsyn till skyddet för den personliga integriteten och upprätthållandet av den enskildes rättssäkerhet.

I promemorian Enklare informationsutbyte i brottsbekämpningen inom EU (Ds 2008:72) togs frågan upp om Åklagarmyndigheten respektive Skatteverket skulle innefattas i behöriga svenska brottsbekämpande myndigheter, men i båda fallen bedömdes detta inte som lämpligt.

Beträffande Skatteverket anfördes i promemorian särskilt följande skäl: Skatteverkets brottsbekämpande roll var begränsad genom att skattebrottsenheterna inte hade någon självständig brottsutredande verksamhet och Skatteverkets medverkan genom självständigt bedriven spaning i huvudsak rörde brott som inte var prioriterade brottstyper enligt rambeslutet. Skattebrottsenhetens direktåtkomst till vissa uppgifter i skattedatabasen lyftes också fram som problematisk med hänsyn till att informationen

¹ Se bl.a. Advokatsamfundets remissyttrande den 24 februari 2021 över promemorian En kompletterande bestämmelse om villkor som andra länder ställer upp vid informationsutbyte om brott, den 25 november 2015 över promemorian Förslag till vissa ändringar av förslagen i departementspromemorian Informationsutbyte vid samverkan mot grov organiserad brottslighet (Ds 2014:30), den 1 december 2014 över promemorian Informationsutbyte vid samverkan mot grov organiserad brottslighet (Ds 2014:30), samt den 6 november 2008 över promemorian Enklare informationsutbyte i brottsbekämpningen inom EU (Ds 2008:72).

därmed var att betrakta som tillgänglig i rambeslutets mening, medan vägransgrunderna inte utformats för att tillämpas på känslig skatteinformation.

Efter avlämnandet av ovannämnda promemoria, Ds 2008:72, har Skatteverkets roll inom brottsbekämpningen förändrats. Skatteverket har fått utökade möjligheter att bekämpa brott genom att ett flertal brott har lagts till i myndighetens brottskatalog, som också är prioriterade brott enligt rambeslutet. Härutöver bedrivs sedan den 1 januari 2015 den brottsbekämpande verksamheten samlad i en och samma skattebrottsenhet, som är organisatoriskt skild från andra verksamheter inom Skatteverket. Den brottsbekämpande verksamheten är således en självständig verksamhetsgren inom Skatteverket, vilket innebär att det krävs att sekretessen bryts för att sekretessbelagd uppgift ska kunna överlämnas från beskattningsverksamheten till skattebrottsenheten. Av lagen (1997:1024) om Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet följer att en förutsättning för att skattebrottsenheten ska ha direktåtkomst till vissa uppgifter i beskattningsdatabasen, som behandlas i beskattningsverksamheten, är att uppgifterna behövs i skattebrottsenhetens egen verksamhet. I föreliggande promemoria framhålls särskilt att direktåtkomst inte är möjlig enbart för att uppgiften behövs hos någon annan, såsom en utländsk myndighet, utan det krävs att uppgiften också behövs i skattebrottsenhetens verksamhet.

Advokatsamfundet föreslår därför att lydelsen av 5 b § i förslaget till förordning om ändring i förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet, i stället tydligt anger att det är ”i den egna verksamheten”, dvs. skattebrottsenhetens, som avses i stället för enbart ”i verksamhet” i enlighet med författningstextförslag nedan. Detta skulle för rättstillämparen tydliggöra de krav som uppställs för att iaktta den enskildes rättssäkerhet.

Uppgifter ska dock endast lämnas ut i den utsträckning uppgifterna behövs i den egna verksamheten enligt lagen (1997:1024) om Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet.

Det får förutsättas att skattebrottsenheten, genom rambeslutets friare utbyte av befintlig information och befintliga underrättelser för genomförandet av brottsutredningar eller kriminalunderrättelseverksamhet, ges bättre möjligheter till en effektiv brottsbekämpning. Denna utgångspunkt tillsammans med Skatteverkets utökade roll inom brottsbekämpning, inom områden som är prioriterade enligt rambeslutet, samt den sekretessprövning som ska göras innan skattebrottsenheten, och

därmed utländsk myndighet, har rätt att ta del av uppgifter i beskattningsdatabasen, anser Advokatsamfundet talar för att Skatteverket bör kunna vara en behörig svensk brottsbekämpande myndighet.

En förutsättning för detta är dock att åtkomsten till känslig skatteinformation begränsas på sätt som framhålls i promemorian. Rambeslutet är huvudsakligen inriktat på sådan information som är offentlig eller som en tillfrågad myndighet relativt enkelt kan tillhandahålla direkt efter en registerslagning, t.ex. offentliga uppgifter om ett aktiebolag och dess styrelse, om ägarförhållandena till ett fordon, fartyg eller en fastighet eller en persons tidigare brottslighet, bostads-, inkomst- och skatteförhållanden, vilket också förklarar utformningen av vägransgrunderna.

Beskattningsdatabasen innehåller däremot också uppgifter/information som är sekretessbelagd. Det är således av största vikt att beskattningsverksamheten inom Skatteverket, inför utlämnandet av sekretessbelagd uppgift till skattebrottsenheten, tillser att kravet på att uppgiften behövs i skattebrottsenhetens egen verksamhet är uppfyllt, för att det berättigade kravet på skydd av den personliga integriteten samt den enskildes rättssäkerhet ska upprätthållas och säkerställas.

Advokatsamfundet vill avslutningsvis påpeka att det kan vara lämpligt att ytterligare utreda om det, inom ramen för befintligt regelverk för Skatteverket, är möjligt att utöka skyddet för den enskilde. En önskvärd praktisk åtgärd skulle vara att Skatteverket begränsar antalet handläggare inom beskattningsverksamheten som har rätt att lämna ut information till skattebrottsenheten på grund av en sekretessbrytande regel.

SVERIGES ADVOKATSAMFUND

Mia Edwall Insulander